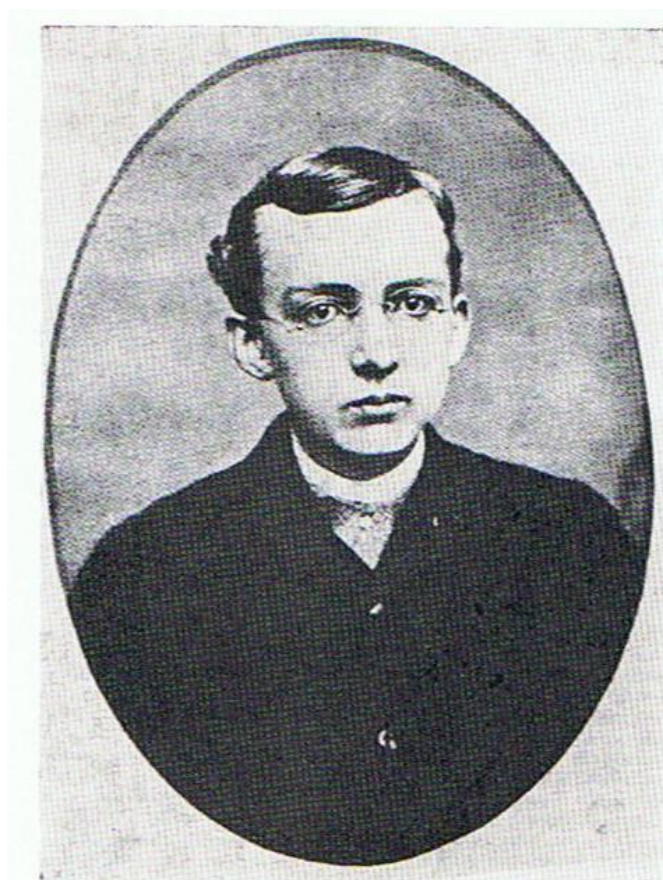

B U L L E T I N

Společnosti Otokara Březiny

56

Jaroměřice nad Rokytnou
SRPEN 2011

Otokar Březina
Doupata hadů

Skryté své zahrady viděl jsem v slavnostech července kvést,
v blankytů éterná loubí se slétlo tisíce tajemných ptáků;
na květech zrosených nechaly půlnoci nejsladší úsměvy hvězd,
a jako koberec pro sny, v plamenech záhony máku.

Dalekou cestu jsem konal, neznámý navštívil svět,
nesčetné duše jsem objal, z nesčetných zraků tvá tajemství čet,
a unaven milostí vrátil se do svých ukrytých sadů:
klenbami hořící síry kouřil se blankyt, žíravě bled,
a všechny mé záhony květů se změnilly v doupata hadů.

Před kroky mými se vztýčili, otravné prameny syčící tmou,
na stvolech zmítaných vichřicí hlubin nestvůrné hlavy jim kvetly;
v tělo mé vrůstali, vůli mi spoutali hadí svou sugescí zlou
a v zraky mé z nehybných očí svých stříkali sinými světly.

Tu svaté tvé vzpomínky v duši mi prolétla zvěst,
nádhra moří tvých, tajemství nocí tvých, sláva tvých cest:
blankyt jak brána se otevřel, od jihu letělo tisíce ptáků;
tvé magické jméno jsem vyslovil – a v úsměvu hvězd,
koberec pro sny, přede mnou ležely záhony růží a máku.

— —

František Bílek a *genius loci* augustiniánského kláštera ve Lnářích

Rozhodujícím okamžikem pro Bílkovo objevení lnářského kláštera se stalo jeho osudové setkání s básníkem Juliem Zeyerem, který byl Bílkovi lidsky i duchovně velice blízko. K vůbec prvnímu setkání obou tvůrců došlo na popud malířky Zdenky Braunerové 5. srpna 1896, kdy Zeyer navštívil Bílkovu chýnovskou dílnu. Zeyer se o tomto setkání v dopise Bílkovi vyjádřil slovy: *„Dojal jste mě hluboce, ctím a miluji Vás. Děkoval bych Bohu, kdybyste během času přilnul ke mně, až mně poznáte blíže, kdyby Vás neodpudivly pak špatné moje vlastnosti... Čistota Vašeho myšlení, tiché Vaše nadšení, mystérium Vašeho talentu, to vše působilo na mě nevýslovně krásně, řekl bych svatě...“* Oba tvůrci k sobě skutečně přilnuli a společné setkávání trvalo až do Zeyerova odchodu na věčnost 29. ledna 1901. Snad nejotevřeněji se jinak plachý básník o přátelství se sochařem vyznal v dopise z února 1899: *„Vy ani nevíte, čím by Jste se mohl mně státí v životě! Vy nevíte v jakých krizích duševních se potácím, nemohu Vám o tom říci nic, jen toliko, že se mi zdá, že Bůh sám mě vedl k Vám a že snad mnohé ve mně zhojíte, co krvácí.“*

Krátce před prvním setkáním obou tvůrců došlo ve Vodňanech k seznámení Julia Zeyera s převorem augustiniánského kláštera ve Lnářích P. Aloisem Majerem (převorem lnářského kláštera byl od roku 1857 do října 1911), který jako vášnivý včelař měl ve Vodňanech přednášku o rojení včel. Básník se mu při té příležitosti vyznal z touhy vstoupit do kláštera: *„Nežádám žádných ohledů, chci být prostým fráterem, třeba i kuchtíkem nebo čímkoli, jen ať nikdo neví, že jsem spisovatel, že jsem Zeyer, a ať si mě nikdo nevšímá.“* Zeyer v občasných duševních krizích toužil po životní změně. Byl osamocen a hledal nový smysl svojí existence. V této souvislosti se již v roce 1872 zmiňuje o možnosti odejít do ústraní nějakého kláštera: *„Co si mám počít, nevím; cítím se velmi nešťasten a myslím často na to uchýlit se od toho světa docela a hledat útěchy ve zdích klášterních. Vyhlíží to arci trochu středověké a mnohý se mi vysměje, jiný mě má za blázna, ale nikdo mi přece nic lepšího poradit nemůže. Klášter je prý hrob, ale člověk k životu neschopný jest tolik co mrtvý a mrtví patří do hrobu.“* Občasný motiv života za klášterní zdí byl společný pro Zeyera i Bílka a básník se tak ještě v roce 1896 svěřil lnářskému

převoru o touze Bílka, navštívit augustiniánský klášter. Převor Majer slíbil jeho brzké pozvání. Vůbec první Bílkova návštěva ve Lnářích se však uskutečnila až v březnu 1899 – tedy tři roky po seznámení se Zeyerem.

Společné myšlenky Zeyera a Bílka na Lnáře načas přerušila nemoc básníka Otakara Mokrého. Zeyer, který v té době mohl odjet na Volhu a na Ural, pečoval o svého přítele, který byl vážně nemocen a nakonec ve Vodňanech zemřel. Bílek byl ve stejné době již kromě převora Majera v kontaktu s Josefem Paterou, který přišel do lnářského augustiniánského kláštera v roce 1892 a u všech byl znám jako fráter Josífek. Josef Patera byl vášnivý amatérský malíř a Bílek se stal jedním z jeho neformálních učitelů. V jednom z desítek dopisů, které si v průběhu let Bílek s Paterou vyměnily, se sochař zmiňuje o svém záměru vyřezat pro klášter hlavu Krista. Těsně před první lnářskou návštěvou oznamuje svůj záměr i Zeyerovi: *„Budu muset do Lnář ... ohlásil jsem se už. A pak tam vezu jim (z Boží vůle) co dar a co oběť jednu hlavu Krista vyřezávanou. Musím to tam umístit. Oni mi zase darem slíbili pár rojů včel... . Rád, moc rád bych Vás měl se sebou.“*

Návštěva kláštera proběhla v březnu 1899 a Bílek o ní svému příteli Zeyerovi referoval slovy: *„To přijetí, to hoštění láskyplné a vše, vše, zvláště pak ty dobré duše tam shromážděné, to vše mi tak milým se stalo, že jsem to po svém příjezdu postrádal. Přilnuli ke mně, měli mne tak rádi, tolik jsme si toho v té velké útulné jídelně povídali, že nebylo divu, že se mi tam tak líbilo. Tak milí jsou všeci; zvláště ale též, duše všech i celého kláštera, p. Páter převor. Práce moje přijata s tím největším zájmem a i láskou. Je to prvá věc ode mne, která do chrámu se přijímá trochu lidštěji.“* Zde je potřeba připomenout, že lnářský klášter se patrně stal vůbec prvním sakrálním prostorem, v němž bylo natrvalo umístěno Bílkovo dílo. Raritní je odměna, o které se Bílek zmiňuje – pár rojů včel. Jak víme z pozdější korespondence s Josefem Paterou, Bílek od převora Majera skutečně jako odměnu obdržel osm včelstev, které mu byly zaslány do Chýnova po železnici.

Bílek byl z lnářského přijetí skutečně nadšen. Bezprostředně po návratu do Chýnova se o svých pocitech rozepsal převoru Majerovi: *„Jsem tam u Vás v klášteře ještě, neboť duší probíhám chodby a cely dosud, jako bych tam ještě byl. Mám na co vzpomínat, mám tisícerych příčin se vracet v útulný klášter a k Vám, můj milý Pane, je mi po Vás*

a po Vás všech smutno. Jsem lakomcem v pravé lásce, co se tužby po ní týče. Za jediný pohled dobrý dovedu největší oběti přinést. Proto smutním po klášteře, a proto bych pro něj a všechny v něm udělal snad všechno. Těžko je mi říci, co všechno mi tam vzácnou vzpomínkou myslí. Těžko je mi vyjádřit, jak oddaným jsem Vám, veledůstojný Pane, a vzácným duším Vašich pánů bratrů řeholníků, a jak Vám neskonale za vše děkuji. Ví dobrý Bůh, jak mé nitro se těší, jednou Vám to odsloužit.“

Rok první Bílkovy návštěvy ve Lnářích byl pro tvůrce i rokem návratu ke Krucifixu, na kterém od léta intenzivně pracoval. V listopadu 1899 byl velký Krucifix dokončen – zásadní podíl na podobě tohoto díla připadá opět Zeyerovi – a Bílek tak uzavřel jedno období svého života. Koncem roku na Bílka dopadla hluboká životní krize. Již jsem krátce nastínil občasné Zeyerovy touhy po mystickém klidu kláštera, které právě v této době začaly propukat i u Bílka, který přemýšlel o svém dalším osudu a svěřil se básníkovi: „*Chodil jsem ke sv. stolu, poutě konal, v slzách většinu se modlil, a nebylo pro mne naděje ni úlevy jakoby více. Až když vysílen, nebylo ve mně síly nésti těžký svůj kříž, když jsem nebyl vyslyšen, aby mne Bůh nechal raději umřít, aby stopy mé (díky Pánu) přec jistě dosti čisté, někdy mnou pokáleny nebyly, tu dvě cesty mi ukázal, dvě východiska: Jedna je: abych se oženil; a bude-li možno pokračoval v práci za cestou pravého žití v sobě i jiných. Mám ale za jisté, že bych zešílel. Proto druhou cestu jsem volil, trpnější, větší, lepší pro práci i malou mou: opustit všechno ... jít do kláštera.*“ Zeyer zažíval u svého přítele podobné nálady a touhy, které znal sám. Ovšem jeho zralý věk – byl o více jak třicet let starší nežli Bílek – a existencionální zkušenosti vedly Bílka k rozvážení tohoto kroku.

Ve stejné době se Bílek ze své touhy po klášterním klidu vyznal i lnářskému Josefu Paterovi: „*Dvě cesty mi Bůh přede mne dal: Bud' oženit se, anebo opustit vše a jít za Ním. Volil jsem druhou cestu: Opustit vše – chaloupku, včeličky, opustit všechnu veřejnost, všechno uznání, všechnu slávu, všech nejcennějších kruh lidí, jenž mne přítelem, bratrem ba i „něčím vyšším“ nazývají, opustit vše i bratry, tatíčka a maminku a jít se zdokonalit k Vám do kláštera – Neví nikdo nic, jen že trpím někdy, u mne postřehnou. Poslyš mne a rozmysli vše dobře: Je prvou věcí mi – zdokonalit se, jít za Pánem – to je sobecká snaha, která je však nutnou, prvou věcí. Chtěl bych ale být (a mohu*

velmi být) platný celému klášteru, ba všem klášterům, ach ještě více, jen když Bůh bude se mnou.“ Variantu svatby Bílek ve stejném dopise rezolutně odmítá: „Nemohu se ženit. To není pro mne. Byl jsem v nejvzácnějších společnostech a nikde nenalezl jsem, kde bych mohl spokojeně, jak doma prodlet. Nikde nejsem doma ani v rodině své ne. Půjdu domov hledat si tedy: Zaklepu na Váš klášter – otevřete-li mi, spočinu u Vás do vůle Boží, již se podrobuji. Není-li to možno mne přijmout, musím klepat, ach, jinde. Dohotovuji svého Krista. Až bude hotov nebo v blízké potom době, dovolím si dopsat milému panu P. převorovi. Od Tebe pak budu čekat toužebně, co Ty tomu říkáš, a co Ty jako přítel mi radit můžeš, znaje rád i klášter. Jen v Bohu je domov můj. Přijdu za Pánem: nést kříž každého dne.“ Bílek se po vnitřním boji nakonec rozhodl pro život mimo brány kláštera a napsal o tom na konci roku 1899 Zeyerovi: „Rodičové nevděk i prokletí snesli by mi na hlavu, a tak bych měl do kláštera jít? Raději budu trpět já. Jen když oni budou šťastni.“ V tu dobu Bílek ještě netušil, že za pouhé dva roky si v kostele sv. Štěpána slíbí s Bertou Nečasovou celoživotní lásku, věrnost a oddanost. Ve stejné době přichází i u Julia Zeyera období tvůrčího nadechnutí a myšlenky na klášterní spočinutí se i u něho postupně vytrácejí. Těžká životní období překlenul díky uchýlení se do klidu jihočeských Vodňan, v závěru období opuštěnosti a smutku mu dopomohlo i setkání s čtyřiaadvacetiletým Bílkem.

K Bílkovu seznámení s paní Bertou došlo po sochařově přednášce o Otokaru Březinovi, na které byla přítomna i spisovatelka Růžena Svobodová. Ta po skončení Bílkova výkladu pozvala tvůrce i jeho budoucí paní ke společnému posezení. Po letech paní Berta na osudové setkání vzpomínala s tím, že: „nemohla promluvit ani slovo. Až při samém rozloučení se oba domluvili, že by se mohli sejít na Vyšehradském hřbitově u hrobu nedávno zemřelého Julia Zeyera... . A tehdy nad čerstvým hrobem Zeyerovým se stalo, že Berta Nečasová, které tehdy bylo devatenáct let, dala své zasnubní slovo o deset let staršímu sochaři Františku Bílkovi.“ Co pro Františka Bílka i jeho tvorbu znamenalo setkání s Bertou Nečasovou nejvýstižněji vyjádřil básník Otokar Březina: „Děkuji, že jste svého muže zachránila pro tento svět, že jinak by nám byl ve svém vidění světa uletěl a my bychom mu už nerozuměli.“ Láska s Bertou Nečasovou prosakuje v té době i do Bílkovy korespondence. Lnářskému Josefu Paterovi se

vyznal: „*Nemyslel jsem a ani nedoufal již, že by tu na zemi mohlo být tak krásně – Jenom Jemu – Jenom Jemu čest i dík a sláva – Amen.*“

Nepravidelné kontakty Bílek s lnářským klášteřem udržoval téměř až do své smrti. Poslední známý dopis Josefu Paterovi poslal Bílek 19. dubna 1940. Dotýká se v něm svého přátelství se zesnulým převorem Majerem a připomíná, že klášter by měl mít jeho podobiznu z dílny Bílkovy, která by mohla být uhrazena – stejně jako před lety – včelami.

Veskrze duchovní umělec František Bílek opustil tento svět 16. října 1941. Od doby, kdy psal již zmiňovaný poslední dopis Paterovi do Lnář, tak uplynul pouhý rok a půl. Mezi projevy nad Bílkovým hrobem zazněla z úst profesora Miloslava Hýska i tato slova: „*Průvodkyní a inspirátorkou života mu byla bolest, rodinná láska, obdiv k ženě, kult lásky mateřské, požehnání snu, touhy a víry, úcta k obětování, pokora lidských srdcí, sen o nejvyšším životě, jak jej v čin proměnil ukřižovaný Kristus.*“ Není náhoda, že profesor Hýsek hovořil o inspiraci života nikoli uměleckého díla. Bílek totiž po celý svůj život zdůrazňoval, že umělec musí být předně člověkem. Ve své rozhlasové přednášce nazvané *Moje radost nad Otokarem Březinou* rozvádí Bílek toto své celoživotní vyznání právě na příkladu Březiny: „*Vidíme-li skvělé dílo a jeho tvůrce, náš zrak zvědavě klouže po rukách pracujících až k jeho tváři. I tážeme se: Zda se tu věrně kryje dílo a tvůrce? Jestli se nekryje, pak jest vše lží zavrženíhodnou. A ještě se tažme: Zda doma jeho vinou někdo nepláče? Jinak ona vina prozařuje i jeho uměním.*“

V tomto roce si připomínáme významná jubilea dvou duchovních tvůrců: básníka Julia Zeyera (26. 4. 1841 – 29. 1. 1901) a sochaře Františka Bílka (6. 11. 1872 – 13. 10. 1941). Při této příležitosti posílám článek o méně známé stránce jejich životní pouti ke Kristu, která se neobejde bez mnohých zápasů a klesání pod břemena života.

Mgr. Martin Jindra
(Archiv pražské diecéze Církve československé husitské)

Výstava grafiky F. Bílka v Muzeu a komentované otevření skalky K. Čapka v symbolistní zahradě O. Březiny

K 70. výročí narození Františka Bílka uspořádala Společnost Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok. v prostorách Muzea výstavu ze souborů grafik a kreseb, které většinou věnoval básníku O. Březinovi, svému nejbližšímu příteli.

František Bílek, secesní sochař, grafik, kreslíř, se narodil v Chýnově u Tábora 6. 11. 1872. Otec byl kolář a tak už v mládí získal lásku k dřevu, kterou později uplatnil ve svém rozsáhlém díle. Studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a později na Akademii umění v Paříži.

Když vyšla čtvrtá sbírka básní O. Březiny Stavitelé chrámu, byl jí Bílek tak uchvácen, že se rozhodl napsat autorovi dopis, který mu záhy odpověděl a tím byl dán základ celoživotního přátelství O. Březiny a F. Bílka. Díky tomu máme v Jaroměřicích bohatou sbírku obrazů a plastik, včetně nádherného pomníku na básníkově hrobě.

Zora Ergensová

Skalka Karla Čapka u Muzea básníka Otokara Březiny v Jaroměřicích n. R.

Dne 12. srpna 2011 byla u příležitosti vernisáže výstavy o sochaři Františku Bílkovi odhalena a následně pokřtěna skalka Karla Čapka. Autorkou myšlenky na zbudování skalky na dosud nevyužívaném prostoru dvora je členka Společnosti Otokara Březiny paní Zora Ergensová.

Nápadu se ujal a následně jej zrealizoval zahradník Vladislav Vejtasa z blízkého zahradnictví s více jak stoletou historií. Právě tam Karel Čapek při svých návštěvách u Otokara Březiny vždy zavítal k nákupu rostlin, hlavně skalniček, na svoji tehdy nově zakládanou zahradu u dvojdomu v Praze na Vinohradech. Později, po smrti Otokara Březiny, už objednával i se svým bratrem hlavně písemně a rostliny se jim posílaly vlakem. Z těch dob se u Vejtasů dochovala objednávka právě Karla Čapka z března 1935 s krátkým dovětkem ohledně data zaslání

roślin. Kopie této objednávky s Čapkovým rukopisem je k vidění v zahradnictví u Vejtasů i dnes.

Tak jako celá tato zahrada je protkána symbolikou Březinovy tvorby, tak i základ této skalky je symbolicky tvořen kameny, které byly vykopány při výsadbě živého plůtku z krušpánku-buxusu. Dalším prvkem navazujícím na Březinovy básnické sbírky je malé jezírko s prameništěm, které symbolicky představuje sbírku Hudba pramenů. Do budoucna bude ještě na skalce vysázen lomikámen nesoucí jméno Karel Čapek a doplněny kameny z jeho rodiště – Malých Svatoňovic v Čechách. Rovněž i z rodiště Otokara Březiny a z dalších míst, kde působil, budou dovezeny kameny, aby opět symbolicky dotvořily tento malý kousek hor s dětmi alpských skal, jak také nazval skalničky jejich tehdejší propagátor a pěstitel Antonín Vejtasa nejstarší.

Vladislav Vejtasa
pokračovatel čtvrté generace zahradnického rodu Vejtasů

Dr. Milan Kameník:

Anna nad propastí

Malé zamyšlení nad sebevražedným pokusem Anny Pammrové a jejím zázračným záchráněním

Anna Pammrová stála několikrát v životě na pokraji zoufalství. Její duševní muka vyvrcholila na konci června roku 1897. Nenáviděný manžel František Kroh se Anně jevil jako inkubus, zlý astrální upír, jenž s potěšením ochromuje své oběti. Démonické zelené oči tohoto lesníka jí den co den vypalovaly do srdce palčivou ránu. Nebylo úniku před Krohovými urážkami, před jeho hrubostmi. Zbývala jen beznaděj.

Obvykle bychom mohli u Anny Pammrové nalézt některé společné rysy s divou Bárou: souznění s přírodou, odvahu čelit těžkostem, pohrdání společenskými konvencemi. V tomto letním čase roku 1897

se však mnohem více podobala asi nejtragičtější postavě z díla Boženy Němcové - Viktorce zbavené rozumu...

Nakonec se Anna rozhodla, že své sedmatřicáté narozeniny „oslaví“ skokem do strže u říčky Bobrůvky. Její bolavá mysl, znavená dlouholetým soužením, vyřkla neodvratitelný imperativ: „Zemřít!- Zemřít! Ukončit skokem ze srázu vše!“ (Alma Křemenová: Anna Pammrová). Naštěstí ale neměl být ještě všemu konec. Jako by sám anděl strážný zadržel poslední Annin krok do prázdnoty, bezedné skoro jako nordická prohlubeň Ginnungagap na počátku věků. Později nešťastná valkýra (tak prý někdy žertem říkal své přítelkyni Otokar Březina, a proto také nejsou severské metaforý ve spojení s Pammrovou nemístné) vyprávěla, že ji šlehl do očí papírový lístek zavěšený na modřinu a ona na chvíli omdlela. Když se probírala z mrákot, celá ohromená si přečetla:

« Herzlichen Segenswunsch zum Geburtstag, Srdečné a požehnané přání k narozeninám ».

Tento cár potištěného papíru jí zachránil život. To nebyla pouhá německá říkanka, ostatně do češtiny věrně nepřeložitelná (v naší řeči chybí odpovídající jednoslovný výraz pro Segenswunsch). To byla útěšná depeše přímo z nebe, doručená urgentně v minutě nejtěžší: « Touha po smrti byla zapuzena. »

Vyprávíme tu známé okolnosti. Pammrová se s tímto extatickým zážitkem nijak netajila. Až do konce svého života hloubala nad tím, co na stránkách nad Bobrůvkou prožila. Tím více protoaráží, že tuto nezapomenutelnou epizodu dosud nikdo blíže nevyložil.

O třicet let později, v roce 1927, navštívili Pammrovou v jejím lesním království Otokar Březina a Jakub Deml. První věc, kterou jim Anna spěchala ukázat, byl onen zázračný modřín. Ten se v její mysli už dávno změnil z obyčejného jehličnanu v axis mundi, v osu světa, ve světový strom Yggdrasil i v posvátný totem. A komentář hostů, dvou mystiků a básníků, nad něž v té chvíli u nás asi nebylo vyšších?

Březina se prý pouze tiše usmíval – na co asi myslel? A Deml lakonicky poznamenal: « Milost Boží. » Annino srdce se v té chvíli muselo křečovitě sevřít: « Mají oči a nevidí, mají uši a neslyší... (Jeremiáš , 21)

Podivné je, že o čtyři roky později otevřel Jakub Deml své Svědectví o Otokaru Březinovi právě hlubokomyslnými úvahami o propastech,

které se vzájemně volají: „Abyssus abyssum invocat“. Učení o propastech, na jejichž dně se skrývá naše podstata - toť leitmotiv celé této Demlovy knihy. Jak je tedy možné, že výslovné a symbolické poukazy Anny Pammrové na proláklinu Bobrůvskou přešel tasovský host takřka bez povšimnutí? On, básník jindy tak vnímavý k podnětům mnohem slabším? Ano, jistě, my dobře víme proč - Jakub Deml byl fascinován Dioskúrem Otokarem Březinou, zatímco Anti-Eva Anna Pammrová pro něj zůstávala ve stínu...

Abychom si rozuměli: odpověď Jakuba Demla nebyla nepřipadná. Možná, že ani dnes nenalezneme lepší. Jenomže Anna chtěla, aby s ní přátelé její bolestné tajemství sdíleli horoucněji, aby nad tím nadpřirozeným pokynem shůry více žasli, aby nad jejím prožitkem meditovali. A tak musela být nutně zklamána...

Existují skutečně důvody, proč bychom se měli nad celou Anninou těžko vysvětlitelnou příhodou zamýšlet více. Vždyť to bylo právě zde, na nejzazším okraji jámy ztracení, kde započala Annina konečná proměna v rousseauovskou *bonne sauvage*, ušlechtilou divošku žijící ze svobodné vůle osaměle v lesních hvozdech. Na okraji skalní průrvy se vyhranila její příští identita. Ach, vskutku – nabízejí se nám tu prazvláštní asociace pojmů a slov. Okraj srázu, to je hrana - tu tady málem naší lesní paní odzvonili. A staroněmecky je navíc hrana Kant, Kante. Jak si nepřipomenout jméno královeckého filozofa, jímž se Anna Pammrová ráda obírala a s nímž i polemizovala? A bylo by to případné, neboť nad Bobrůvkou si Pammerová musela znovu důkladně promyslet základní existenciální otázku Immanuela Kanta, jež zní: « V co ještě mohu doufat? »

Asi nejvíce však naši představivost musí jítřit pomyšlení na onen cizojazyčný lístek na modřínu, jenž Pammrovou zastavil na prahu smrti.

Jako bychom se tu vraceli do biblických a antických dob, kdy podobné zázraky nebyly ničím neobvyklým. Připomeňme si jen svatého Aurelia Augustina (žil na přelomu IV. a V. století po Kristu). Ten jednou v italském Milánu uslyšel ze sousedního domu dětský hlásek neviditelného pacholete, které vytrvale opakovalo: „Tolle lege! Tolle lege! Vezmi a čti! Vezmi a čti!“ Nato budoucí církevní otec Augustinus z Hippo – dosud však pochybující hříšník - rozevřel Písmo

svaté a našel stat', která ho rázem zbavila všech vnitřních pochybností...

Samotná Pammrová skálopevně věřila na zásah vyšší moci. Odmítala náhodu. V údolí Bobrůvky nebydleli žádní lidé znalí jazyka Kantova. Jakou vzdušnou odyseu musel vykonat papírek potištěný žalmy, aby se objevil na daném místě a v danou chvíli? Jaké atmosférické proudy se ho ujaly, aby mohl naplnit svou misi?

« Ach, vítr! Nevíme, odkud se bere, nevíme, kam směřuje. Je to posel Páně. Dotýká se našeho srdce, šeptá do našich uší. Leč kdo naslouchá jeho tajuplnému sdělení? » - takto se ptal indický myslitel Vinoba Bhave, jehož knihu *Gespräche über Gita*, Rozhovory o (Bhagavad) Gítě, doporučoval Otokar Březina i Jakubu Demlovi.

Koneckonců, i my bychom celou záležitost s papírkem na modřínu mohli uzavřít po hamletovsku: »Ach, ano, milá Anno, máte pravdu, jsou věci mezi nebem a zemí, které nevyřeší ani všichni naši PhD dohromady (čtème pěkně po anglosasku, jak je nyní u nás dobrým zvykem: píječďý)! »

Takové vyjádření by bylo nanejvýš poctivé. Přesto bychom se měli ještě zmínit o jedné úvaze Angličana Roberta Payna. Ta nám v případě poustevnice ze Žďárce může být vodítkem v poněkud jiném směru. Historik, spisovatel a publicista Robert Payne (zemřel roku 1983) o Anně Pammrové pochopitelně nikdy nic nevěděl. Psal většinou biografie nejruznějších historických osobností (Leonarda da Vinciho, Ivana Hrozného, Mahátmy Gándhího, Alberta Schweitzera, Lenina, Adolfa Hitlera, Greta Garbo). Jeho spisy přitom nejsou nijak povrchní, látku hodnotí i v širším sociologickém kontextu, uvádí nápadité postřehy.

Robert Payne jednou analyzoval psychologickou situaci bezdomovců ve Vídni na konci XIX. století, tedy v době, kdy se Anna Pammrová chtěla zabít. Vybrali jsme jeden odstavec, jenž je z našeho pohledu velmi podnětný:

„Pokud nějaký člověk upadne v moderním velkoměstě do bídy, stávají se mu podivné věci. Jestliže nemá oporu v rodině a přátelích, velmi často se rychle stane obětí halucinací. Začnou k němu promlouvat tajuplné hlasy. Když na něj někdo na ulici upře pohled, propadne panice. *Připadá mu, že útržek novin, který mu vítr zavál náhodou k nohám, obsahuje poselství nějakých vyšších sil.* Takový osamělý

chudák je pak vydán na milost a nemilost svému okolí a ze svých bližních pociťuje už jen bezmeznou hrůzu... Dnes o těchto společensky izolovaných bytostech víme mnohem více než dříve - asi proto, že jich novodobá společnost vytváří velké množství.“

Lesy na Horácku nejsou, pravda, zahradami v Schönbrunnu, náměstí v Náměšti nad Oslavou není Michaelerplatz, Bobrůvka má daleko do Dunaje. Přesto to vypadá, jako by Robert Payne psal uvedené řádky i o Anně Pammrové - rovněž ona se cítila úplně sama, opuštěná a ztracená. Lidská samota je asi nedělitelná, neklasifikovatelná. Tulák po Mariahilferstrasse se mohl v duchu utíkat k utržené stránce z novin Die Presse, utiskovaná manželka lesníka od Bobrůvky k zbožnému přáníčku prodávanému po poutích a nalezenému náhodou v lesním porostu. Víra v nadpřirozeno je lidem vrozena. Hledá si jen nejruznější cestičky... a lístečky!

„Jakpak by mohl žít někdo, kdo by přestal doufat v zázraky?“ divil se poměrně nedávno zesnulý latinskoamerický myslitel Gómez Dávila...

Někoho by mohlo napadnout, že nyní Annino neštěstí příliš zobecňujeme. Ale tak tomu není – uvědomujeme si, že osud této neobyčejné ženy byl podmíněn hlavně její neopakovatelnou povahou, nonkonformismem a duchovním aristokratismem. Jako výjimečná myslitelka a vizionářka neměla Pammrová téměř naději, že by kolem sebe našla spřízněnou duši. Jak praví francouzský básník Alfred de Vigny ve své knize Stello:

„...vyšší člověk je odsouzen k věčné osamělosti ducha i srdce. Je stížen kletbou, spočívající na každém, kdo se povznese nad úroveň ostatních lidí.“

Namítnete, že tu byl Otokar Březina. Leč člověk západu, jak ho Pammrová nazývala, zůstával v době jejího sebevražedného pokusu již deset let jen mlhavým fantómem v tajemných dálkách. Epistolární doteky byly občasné. Zato těžké kroky zelenookého trapiče Kroha se ustavičně ozývaly na zápraží hájenky u Víckova, kde Anna tehdy žila...

Na druhé straně bychom ale mohli hledat i hlubší podněty a širší společenské okolnosti nevyrovnaného jednání Anny Pammrové. Je například známo, že naše samotářka ze Žďárce podvědomě pociťovala velké rozčarování nad dekadencí mezilidských vztahů a celkovým vývojem evropské civilizace. A tato dlouhodobá latentní nelibost také ohrožovala duševní rovnováhu paní Pammrové. Možná více, než se obvykle soudí. Bylo to pozadí jejího suicidálního pokusu.

A světobolem netrpěla Pammrová rozhodně sama. Nebylo náhodou, že se koncem XIX. a počátkem XX. století mezi středoevropskými vzdělanci zvedla pravá sebevražedná vlna. To neuniklo T.G. Masarykovi, jenž si pro svou habilitační práci, předloženou na vídeňské univerzitě v roce 1878, zvolil téma *Der Selbstmord als sociale Massenerscheinung der Gegenwart* čili Sebevražda jako *společenský masový jev přítomnosti*. Uvedme jenom namátkou několik jmen z rakousko-německého prostoru, jejichž nositelé si sáhli na život: filozof Philipp Mainländer, myslitel Otto Weininger, hudebník Leo Held, básník Walter Calé, spisovatel Ferdinand von Saar. Neměli bychom zapomenout ani na záhadný případ rakouského korunního prince Rudolfa, jenž měl rozsáhlé intelektuální zájmy (zemřel osm let před velkou životní krizí Anny Pammrové). Dobrovolný odchod ze světa byl skoro posedlostí oné doby.

Tady bychom mohli poukázat na výrok již připomínaného kolumbijského filozofa Gómeze Dávily, jenž napsal:

„Sebevražda v některých epochách není gestem arogance, nýbrž posledním východiskem, jak nekapitulovat před démony...“

Chvilkovou touhu Anny Pammrové po smrti můžeme ve shodě s výňatkem z Gómeze Dávily vidět nejen jako čin ze zoufalství. Byl to také akt vzdoru. Naše hrdinka se toužila vzepřít jak démonu zelených očí, tak i všem infernálním silám společenské mašinérie – onoho neviditelného drtícího stroje, jehož soukolí se jen tak hned nezastaví...

V Jihlavě dne 20.5. 2011 Dr. Milan Kameník

— —

Připomenutí výročí významných osobností staroříšského Florianova vydavatelství Dobré dílo.

Zmíníme se zatím o třech: Josef Florian – otec. Michael – syn a Otto Stritzko – zeť.

Linoryt Vlastislava Hofmana,

Nevydaný cyklus Menší Hlavy,

1918

Josef Florian (9.2.1873 – 29.12.1941) se narodil ve Staré Říši u Jihlavy, kam se zase po přestávkách definitivně v roce 1914 vrací. Po absolvování studia na reálce v Telči učí krátkou dobu na obecné škole v Kostelní Myslové. V letech 1894 – 1898 studuje na Vysokém učení technickém a na Karlově Univerzitě v Praze. Poté je profesorem reálky v Náchodě (1898 – 1900). Následuje už jen vydavatelská a překladatelská činnost v několika edicích za naprostého nedostatku peněz. Vydal od roku 1904 50 svazků *Studia*, od roku 1912 150 svazků *Dobrého díla*, 50 svazků *Nova et vetera*, 53 svazků *Kursů* v letech 1922 – 1948, 65 svazků *Archů* v letech 1926 – 1948 a 37 soukromých tisků (po jeho smrti dokončil toto vydávání jeho syn, také Josef).

Neméně zajímavá je jeho korespondence. Jím vydané knihy obsahovaly ilustrace významných výtvarníků.

Svých 12 dětí vychovával bez návštěvy škol k pílí a skromnosti. Prostředí, ve kterém vyrůstaly, bylo inspirující, neboť u Florianů často pobývali umělci z mnoha států Evropy. O díle a životě se můžeme setkat v řadě studií a o posledních létech v knize *Být dlužen za duši* z vydavatelství Host. Je to rozhovor Aleše Palána se syny Josefa Floriana Janem a Gabrielem. Vrcholným vědeckým dílem, týkající se Josefa Floriana, je 800 stránková disertační práce historičky Jitky Bednářové z Brna pod názvem *Josef Florian a jeho francouzští autoři*. Byla napsána francouzsky i česky a autorka za ni získala na pařížské Sorboně velký doktorát.

Exlibris Jaroslava Kockána od

Josefa Lubiče

730 novoročenek. Vytvořil též mnoho diplomů a svatebních oznámení.

Svaz jihlavských výtvarníků chtěl na něm v době totality plakát k výročí Lenina či Stalina. Odmítl tuto zakázku s tím, že plakáty dělat neumí. Nato byl vyloučen ze Svazu. Mezitím vyšla v českém Symposionu cestopisná kniha sovětského autora, kterou Michael bohatě ilustroval barevnými dřevoryty. Jedná se o Horký dech od Arseněva. Tento sovětský autor byl na návštěvě v Praze a zajímal se o ilustrátora, jehož obrázky byl nadšen. Ihned funkcionáři změnili názor a Michael byl znovu členem Svazu.

Je-li dodnes tolik ctitelů a sběratelů Michaelových grafik, je to patrně pro jejich osobitou grafičnost. Jeho vlastní život byl předčasně uzavřen v ticho a pokoru. Nikdy nemluvil o sobě, nevysvětloval své dílo a ani ho neobhajoval. Stal se celým svým osudem vzorem vzácného člověka a umělce.

Otto Stritzko (2.2.1908 – 24.6.1986), akademický malíř, zeť Josefa Floriana, manželka Marie, také malířka. Narodil se v Jaroměřicích n. Rok. Jeho babička přišla z Německa a byla komornou jaroměřické hraběnky Elvíry. V roce 1920 se rodina Stritzkova stěhuje do Mor. Budějovic. Otto vystudoval učitelský ústav v Praze a potom v letech 1928 – 1934 studuje Uměleckoprůmyslovou školu v Praze u prof.

Hofbauera a prof. Bendy. Roku 1938 se žení s Marií Florianovou a 1940 se natrvalo usazuje ve Staré Říši.

Jeho výtvarné dílo je košaté a významné. Prezentoval se na mnoha samostatných výstavách, i v našich Jaroměřicích 1974, a také jako první český malíř ve Vídni r. 1964 v Galerii Ernsta Fuchse. V letech 1940 – 1973 pracoval i na restauraci nástěnných maleb na hradě Bítově.

V jeho obrazech se objevuje smysl pro bizarnost a komiku. Hodí se na něho srovnání, jak ho někdy užívala kritika: Moravský Chagall.

Umírá r. 1986 a je pochován stejně jako Josef a Michael Florianovi ve Staré Říši.

Josef Hruza

Dvořák V., Malovec M.: Básně O. Březiny ve vícejazyčném překladu (informace o připravované publikaci)

V Jaroměřicích nad Rokytnou, v Muzeu Otokara Březiny je vystavena sbírka básní Otokara Březiny, v překladu Jiřího Kořínka a Tomáše Pumpra, do jazyka esperanto. Iniciátorkou sestavení této sbírky je Jaroslava Míčová, rodačka z Jaroměřic nad Rokytnou. Záměrem této aktivní esperantistky bylo vydat překlad básní Otokara Březiny, aby alespoň část jeho rozsáhlého díla pronikla prostřednictvím esperanta do dalších jazykových oblastí. S odstupem asi padesáti roků se jeví záměr Míčové velmi prozíravý. Není všeobecně známo, že do Japonska pronikla Babička Boženy Němcové z esperantského překladu a stala se oblíbenou knihou mnoha Japonců. Tato skutečnost byla nám podnětem znovu se po letech vrátit k záměru Míčové a vydat vícejazyčný soubor básní Otokara Březiny v tomto uspořádání: každá báseň v esperantském překladu bude mít na protilehlé stránce, tedy zrcadlově, překlad téže básně do jiného cizího jazyka. Tak budou básně přístupny esperantistům v Japonsku, Číně a v jiných neevropských jazykových oblastech. Sbíрка bude doplněna českým příspěvkem od Petra Holmana, Jiřího Hőfera a vzpomínkou nejbližších na překladatele

Jiřího Kořínka a Tomáše Pumpra opět také zrcadlově k esperantskému překladu a obohacena reprodukcemi grafických listů Františka Bílka .

Knihu připravuje k vydání Klub esperantistů v Brně a Společnost Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokytnou. Vydání knihy se zajišťuje z osobních prostředků. Jak už bylo uvedeno, do knihy bychom chtěli zařadit co nejvíce cizojazyčných překladů zrcadlově umístěných k překladu v jazyku esperanto. Zde však stojíme pravděpodobně před obtížně překonatelnou ekonomickou překážkou v podobě autorských práv. V případě, že knižní vydání bude nad finanční možnosti zainteresovaných, bude vydána sbírka pouze v digitální formě na internetu.

za autorský kolektiv

Viktor Dvořák (dvorakovi.mb@volny.cz) a Miroslav Malovec (malovec@volny.cz)

Poznámka: Jaroslava Míčová se narodila v Jaroměřicích nad Rokytnou, byla zaměstnána a umřela v Praze (v 52 letech), pochována je v Jaroměřicích nad Rokytnou. Více se o ní nepodařilo zjistit. Jestliže víte něco o jmenované, jakoukoliv drobnost třeba z doslechu, prosíme, sdělte nám ji na některou výše uvedenou e-mailovou adresu. Děkujeme.

Upřímné blahopřání našim jubilantům:

„Můj kraji, rozpleteným copem bych ti nohy utírala...”

Ludmila Klukanová

se narodila r. 1936 v rolnické rodině v Lipníku. Měla zákaz studia a až koncem 60. let absolvovala při zaměstnání SVVŠ (maturovala r. 1967). V Jihlavě, kde dosud žije, také pracovala: nejprve v knihkupectví (1954-55), poté v různých administrativních funkcích. Po listopadu 1989 působila jako tisková mluvčí jihlavského Občanského fóra; zasadila se o obnovu Jihlavských listů, v jejichž

redakci pak 1990-91 rovněž pracovala a jejichž šéfredaktorem je nyní její syn Petr Klukan. Nyní se věnuje publicistice a literatuře.

Dílo:

Próza: Jezírka, Blok 1981; Na štítu bylo vytesáno kolo, Blok 1984; Remonta, Profil 1986; První generace města, Melantrich 1990; Denica, Profil 1990; Zemský ráj, Arca-JiMfa 1996; Například jeden život, Parolaart 1998; Jihlava Gustavu Mahlerovi, Parolaart 2000; Kápě a lev – třebíčské legendy a pověsti, Amaprint Kerndl 2000, Konce kolověku, Host 2001; Věno, Host 2004; Páni malíři, Parola 2007

Próza pro děti: Z pohádkových končin, Arca-JiMfa 1993

Poezie: Slep mi klíč (soubor básní a próz), Čapek-Třebíč 1990; Zasklené krajiny, Parolaart 2000; Vyvěráni propadání, Sursum 2006

Účast ve sbornících: Stalo se v době nesvobody a třídní nenávisti, KPV Jihlava 1993; Městopis, Nakladatelství Lidové noviny 2000; Živáčkové, Vyšehrad 2001; Komunismus na Vysočině, Parolaart 2001; Devla, Devla, Dauphin 2008

Jaromír Zelenka

*14. října 1946 ve Stodůlkách u Prahy, básník, překladatel a člen SOB. Po maturitě rok pracoval a v roce 1965 začal studovat historii a filosofii na FF UK v Praze. V dokončení studií mu zabránil těžký úraz, který jej upoutal na invalidní vozík. Od roku 1978 do počátku 90. let pracoval pro podnik Meta, později Metasoft jako děrovač štítků (zpracování dat).

V letech 1994–95 byl tajemníkem redakce revue Souvislosti, 1995–96 korektorem MF Dnes, 1996–2001 byl redaktorem nakl. Paseka. Žije v Praze.

Dílo: Básně: Samizdatově vydal básnickou sbírku Spoutání (Praha, Josef Häring 1984), knižně výbor z textů z let 1974–1994 s názvem Přepadání (Praha, Triáda 1994), sbírku Objektiny (Praha, Triáda 1997) a skladbu Kostelík (Praha, Triáda 2003). Básnický cyklus Osm dní v Hrabyni z roku 1974 otiskla Revolver Revue (č. 45/2001), cyklus Roztočená věž budišovská vyšel jako Příloha Budišovského zpravodaje (č. 2/2008). Básnické dílo vyšlo souhrnně ve svazku Básně. Souborné vydání (Praha, Triáda/Paseka 2010). Překlady jeho

básní obsahují antologie Na ostrzu plomienia. Czeska poezja metafizyczna XX wieku (Poznaň, W drodze 1998), Z věku na věk. Česká poezie / Iz věka v věk. Češskaja poezija (Moskva, Pranat 2005) a Höhlen tief im Wörterbuch. Tschechische Lyrik der letzten Jahrzehnte (München, DVA 2006).

Překlady: Knižně publikoval překlady básní Hermanna Hesseho Zahrady, cesty, lidé (Tursko, edice Turské pole 1994). V letech 1991–1996 překládal z němčiny a italštiny též libreta do svazků programů pro Smetanovo divadlo, Státní operu a Národní divadlo (Wolfgang Amadeus Mozart, Únos ze Serailu, Richard Wagner, Rienzi, obě 1991, Gaetano Donizetti, Nápoj lásky, Gioacchino Rossini, Italka v Alžíru, obě 1992, Richard Wagner, Tannhäuser, Ludwig van Beethoven, Leonore /Fidelio/, obě 1993, Gottfried von Einem, Proces, 1994, Richard Strauss, Růžový kavalír, 1996).

Ediční práce: Uspořádal výbor z díla Bohuslava Reynka Vlídne vidiny (Praha, Odeon 1992) a výbor z básní Jana Riedlbaucha Mateníky v jestrábově žlutém oku (Tursko, Turské pole 1996).

Prózy, eseje, recenze: V letech 1982–1989 přispíval příležitostně recenzemi do Zemědělských novin a Lidových novin. Po roce 1989 publikoval básně, prózy, eseje a překlady zvláště v Revolver Revui a Souvislostech, dále pak v Hostu, Lidových novinách, Literárních novinách, Obratníku, Proglasu, Prostoru Zlín, Tvaru aj.

Za rok 2002 získal Cenu Revolver revue za sbírku Kostelík (2002).

část info z internetu
(jh)

Výstavy na Bítově s oslavou narozenin Jiřího Kuběny

Dne 28. 5. se uskutečnila vernisáž výstavy ve sloupovém sále na Bítově při příležitosti 75. narozenin básníka a památkáře Jiřího Kuběny. Výstava prezentuje básnické a malířské dílo i jeho práci památkáře. Sešli se přátelé, kteří přišli poblahopřát v takovém počtu, že se málem do velkého sálu nevešli.

V divadelním sále vystavuje Karel Žák svá sochařská díla, kresby a studijní práce.

Kurátorem obou výstav je Ivo Binder.

Výstava se koná pod záštitou Knihovny Václava Havla a Primátora Statutárního města Brna Romana Onderky.

Datum konání: 28.05.2011 - 30.10.2011

Podzimní program 2011

Do 31.10. v Muzeu O. Březiny v Jaroměřicích n. R. **výstava František Bílek – grafika, kresby**

10.9. Výroční setkání členů SOB v Jaroměřicích n. R. (viz. pozvánka)

23. – 25.9. oslavy 100 let Gymnázia v Moravských Budějovicích. Řada významných osobností SOB získala vzdělání na této škole. Jejím prvním ředitelem byl Dr. Josef Fišer, pozdější první předseda SOB. Mezi nejvýznamnější osobnosti Gymnázia Mor. Budějovice patřil zcela jistě profesor František Jech, osobní přítel Otokara Březiny, jehož rozsáhlou a obětavou prací široká veřejnost stále ještě nedoceníla.

5. 10. v 16 hod. vernisáž výstavy „Otokar Březina – život a dílo“ v Muzeu na Petrově v Brně (vedle katedrály). Výstava bude otevřena nejméně do konce října 2011.

8. 10. v 16 hod. v ZŠ Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok.: Pásmo z knih Ludmily Klukanové s hudebním doprovodem Leoše Hrdého. V závěru pořadu si vyslechneme ukázkou z nejnovějšího díla „Pozdní čas nastal nám.“ Následovat bude autogramiáda autorky, která ve svém díle čerpá inspiraci z rodné Vysočiny.

Tento pořad se uskuteční i v **Městské knihovně v Jihlavě v pondělí 17. 10. v 17 hod.**

13. 10. v den 70. výročí úmrtí Františka Bílka:

v 16 hod. v Bílkově vile v Praze prohlídka s výkladem Hany Larvové (GHMP).

v 18. hod.: Koncert v kostele sv. Jana Křtitele, Všehrdova 440/7, Malá Strana, Praha s úvodním slovem k poctě Františka Bílka, které přednese Martin Jindra (CČSH). Během koncertu budou přečteny úryvky z dopisů F. Bílka a B.V. Lohnického.

17. 10. v Městské knihovně v Jihlavě: Pásmo z knih Ludmily Klukanové, v jejíž 2. části bude autorské čtení s autogramiádou.

5. 11. v 16 hod. v ZŠ Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok.: Přednáška s besedou: **Jaroměřice a rodina Josefa Floriana. Manželé Marie a Josef Hružovi.** O neuvěřitelném Dobrém díle, které přináší vzácné plody dodnes.

23.11. v Praze Karlíně, Konference Umění F. Bílka (pořádá CČSH).

KONFERENCE: VÍRA A UMĚNÍ F. BÍLKA, Sbor CČSH v Praze - Karlíně, Vítkova 13, **středa 23. listopadu 2011 od 10 hodin**
Zahájení – J. Vaníček.

Program: Umění a mystika F. B.- patriarcha Tomáš Butta,. Aktuální poselství tvorby F. B. - Zdeněk Kučera, F. B. v nahrávkách Českého rozhlasu - Petr Wagner, Tvorba F. B. v rámci katolické moderny - Jan Royt, Tvorba F. B. v nových kontextech dějin umění - Hana Larvová, Šlépěje F. B. v CČSH - Martin Jindra, F. Bílek a hudba - Zlata Fořtová, Filozofie Anny Pammrové, Zuzana Ticháčková, Vztah F. B. a Viktora Foerster - Martin Hemelík

Svoji účast na konferenci potvrďte na telefonním čísle - 220 398 105 nebo na e-meilové adrese - jiri.vanicek@ccsh.cz

26.11. v 16 hod. v ZŠ Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rok. **Setkání s jubilujícím Jiřím Kuběnou**, autorské čtení, beseda, autogramiáda. Tento pořad doprovodí chrámový sbor pod vedením Ladislava Šabackého.

SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY V JAROMĚŘICÍCH NAD ROKYTNOU

Vás srdečně zve na

VÝROČNÍ SETKÁNÍ

10. září 2011

**10:15 Pietní akt u hrobu Otokara Březiny s promluvou
Jiřího Kuběny**

**10:45 Prohlídka výstavy F. Bílka a zahrady se skalkou
K. Čapka s výkladem autora Vladislava Vejtasy.**

**13:00 Výroční setkání v ZŠ Otokara Březiny.
Volba výboru SOB**

Přednáška Dr. Milana Kameníka

**Souvislosti mezi myšlenkami Otokara Březiny, Jakuba
Demla a Alain-Fourniera**

**Promítnutím fotografií přiblížíme místa ve Francii, kde
A. Fournier žil.**

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

Bulletin vychází díky finančnímu přispění Ministerstva kultury ČR.

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Ministerstvo kultury ČR, Stanislav Hort Třebíč, Město Jaroměřice n. R., MUDr. Jana Langášková Jaroměřice, MUDr. Xénie Preiningerová Jaroměřice, MUDr. Jan Kousalík Jaroměřice, MUDr. Blanka Götzová, Lékárna Jaroměřice, manželé Liptákovi Bratislava.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz, e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz. Toto číslo sestavil výbor SOB, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvěďická.

Titulní strana: Václav Jebavý (O. Březina) jako student telčské reálky

Děkujeme všem členům SOB, kteří věnovali větší peněžní obnos na provoz Muzea O. B.

Příspěvky do č. 57 dodejte laskavě do 1.12.2011.